

PTE BTK TTI Ibero-Amerika Központ

A Pécsi Tudományegyetem Ibero-Amerika Központ jogelődje, a Latin-Amerika Központ ünnepélyes keretek közt 2001. november 19-én alakult meg hivatalosan a Pécsi Tudományegyetem, az Oktatási Minisztérium, a Külügyminisztérium és a Magyarországon akkreditált latin-amerikai, spanyol és portugál nagykövetségek támogatásával, mely 2004. január 1-jétől PTE Ibero-Amerika Központ néven tevékenykedik és a PTE BTK Történettudományi Intézet egyik műhelye, szervezeti egysége. A 2000. év májusa óta minden évben megszervezett tudományos és kulturális találkozó elnevezése a spanyol és portugál nyelvet beszélő európai és latin-amerikai országokat jelöli, alapvető célkitűzése a spanyol és portugál nyelvű civilizáció kutatása, színvonalas kulturális programok segítségével történő bemutatása, továbbá Magyarország, Közép-Európa és az ibero-amerikai világ – Chilétől Spanyolországig – oktatási és kulturális kapcsolatainak, tudományos együttműködésének elősegítése.

A PTE az Európai Unió két társult tagállama, Mexikó és Chile több egyetemével Prof. Dr. Tóth József rektor 2000-ben – jelenleg is érvényben lévő és működő – bilaterális egyetemközi megállapodásokat kötött. Több spanyol egyetemmel szoros az együttműködés, különösen az Erasmus kapcsolatokon keresztül. A Központ rendszeres tudományos kapcsolatokat tart fenn európai (német, osztrák, spanyol, portugál, szlovák, szlovén, cseh, szerb, lengyel) és tengerentúli (Chile, Mexikó, Argentína) egyetemekkel, kutatóintézetekkel. A Központ vezetője, Prof. Dr. Fischer Ferenc, és helyettese Dr. habil António Domingo Lilón egyetemi docens a 90-es évek legelején kezdeményezői voltak a spanyol szakos képzés beindításának a PTE BTK-n, továbbá annak, hogy Pécs több középiskolájában spanyol nyelvű tagozatok induljanak be.

Az Ibero-Amerika Központ 2002-től minden évben egy-két napos nemzetközi – spanyol és portugál nyelvű – tudományos konferenciát szervezett, s útjára indította a spanyol és portugál nyelvű *Iberoamericana Quinqueeclesiensis* konferenciakötet sorozatot, melynek 16. kötetét 2018 májusában mutattuk be. 2018 tavaszán 19. alkalommal került sor a spanyolul-portugálul beszélő világ bemutatását célzó *Jornada Iberoamericana*, a PTE *Ibero-Amerika Hét* című tudományos-kulturális rendezvénysorozatra, melyre ebben az évben összesen 17 országból érkeztek kutatók. A 19. Ibero-Amerika Hét keretében megszerveztük a 4. Nemzetközi Nyári Egyetemet, a korábban már öt alkalommal megrendezett Nemzetközi Hallgatói Forum jogutódjaként. Hagyományainkhoz híven a szűkebb és tágabb nemzetközi régióink spanyol

és portugál tanulmányokat folytató egyetemi hallgatóit láttunk vendégül. Ugyancsak megrendezésre került 2018-ban a 7. Amerikanista Doktoranduszok Országos és Nemzetközi Találkozója, mely a fiatal kutatók eredményeinek bemutatását teszi lehetővé nemzetközi konferencia keretében.

Még 2005-ben a *Jornada Iberoamericana* tudományos és kulturális programcsomagját a Pécs 2010 Programtanács – a kulturális főváros pályázati szakaszában – nívódíjjal jutalmazta és így az *Ibero-Amerika Hét* részévé vált az „*Európa Kulturális Fővárosa 2010*” programsorozatnak. Az *Ibero-Amerika Hét* programjait minden évben szoros együttműködésben szerveztük a PTE Történettudományi Intézet, a Spanyol és Ibero-amerikai Tanulmányok Tanszék, a Kodály Zoltán Gimnázium magyar-spanyol két tanítási nyelvű tagozatával, a Budapesten akkreditált latin-amerikai, illetve a spanyol és a portugál nagykövetségekkel, az Oktatási Minisztériummal, illetve EMMI-vel, a Külügyminisztériummal, az MTA PAB Ibero-Amerika Munkacsoportjával, valamint egy pécsi civil szervezettel, a Pécsi Magyar-Spanyol Baráti Társasággal. A tudományos konferenciák mellett az Ibero-Amerika Hetek keretében minden évben kulturális programokat (kiállítások, hangversenyek, filmvetítések, táncsterek) is szervezünk a latin-amerikai, a spanyol és portugál nagykövetségek segítségével az egyetem, a város és a régió polgárai, egyetemi hallgatók, középiskolai diákok számára.

Az Ibero-Amerika Központ vezetője által benyújtott „Magyarsággép Közép-Európában és Ibero-Amerikában a 20. század második felében” címet viselő ötéves akadémia projekt elnyerte az MTA illetékes szakmai bíráló fórumainak támogatását, melynek eredményeként 2007 januárjától 5 éven át folytatta tevékenységét az *MTA-PTE Magyarország, Európa és Ibero-Amerika Kutatócsoport*. Jelentős eredménynek tekinthető, hogy a kutatócsoport vezetője két alkalommal is sikeresen pályázott MTA TKI fiatal kutatói állásokra. Az akadémiai státuszban foglalkoztatott négy fiatal kutató mindegyikének sikerült a PTE BTK Történettudományi Intézetben egyetemi státuszt biztosítani és ezzel lehetővé vált tudományos pályájuk folytatása. Egy fiatal kolléga kutatásai elismeréseként 2009 márciusában Akadémiai Ifjúsági Díjban részesült. Az akadémiai kutatócsoport működése lehetővé tette, hogy 2008-ban az MTA Pécsi Akadémiai Bizottságon belül létrejöhessen a PAB Ibero-Amerika Munkacsoport, melynek vezetője egyúttal az Ibero-Amerika Központ vezetője is. Az MTA-PTE Magyarország, Európa és Ibero-Amerika Kutatócsoport 2011. december 31-ig működött. Az MTA-PTE Magyarország, Európa és Ibero-Amerika Kutatócsoport 2011-ben benyújtott pályázata a következő 5 éves MTA támogatási ciklusra nem nyerte el az Akadémia támogatását, így ugyan MTA kutatócsoportként nem folytathatta működését, ugyanakkor a PTE Ibero-Amerika Központ mégis biztosítja az ez irányú kutatások folytatását, együttműködve az MTA PAB Ibero-Amerika Munkacsoportjával.

Az előző évek során az Ibero-Amerika Hét fővédnökei minden évben külügyminiszterek voltak: Kovács László, Somogyi Ferenc, Göncz Kinga, Martonyi János,

Szijjártó Péter. Védnököknek kértük fel az előző évek tradícióinak megfelelően Spanyolország és Portugália nagyköveteit, a GRULA (Latin-Amerikai Nagykövetek Csoportja) soros elnökét, a Baranya Megyei Közgyűlés Elnökét és Pécs Megyei Jogú Város polgármesterét és a PTE rektorát.

A PTE Ibero-Amerika Központ jelentős nemzetközi elismertségének tekinthető, hogy az Ibero-Amerika Központ vezetőjét 2007-ben a CEISAL XXXI Közgyűlésén, – Brüsszel XXXI Asamblea General, Consejo Europeo de Investigación Social de América Latina – a kilenc fős Végrehajtó Bizottságba (Comision Directiva) választották a 2000–2010 közötti ciklusra. A Comision Directiva egyik fő feladata, hogy a két kongresszus között az Európában, illetve az Európán kívüli országokban dolgozó hispán-portugál világot kutató intézetekkel folyamatos kapcsolatot tartson, és előkészítse a következő – így a 2010-ben Toulouse-ban tartott – nemzetközi kongresszust. A Központ vezetője 2010-ben ismételten megválasztott tagja lett a CEISAL Végrehajtó Bizottságának (Comision Directiva) a CEISAL XXXII Közgyűlésén, Toulouse-ban (XXXI Asamblea General del CEISAL) a 2010–2013 közötti ciklusra, melynek egyik fő feladata a 2013 júniusában Portóban megtartott VII. Kongresszus előkészítése volt. A hispán-luzitán világot kutatók másik jelentős szervezetének az AHILA-nak (Asociación de los Historiadores Latinoamericanistas Europeos) a központ vezetője 1987-től rendes tagja (miembro regular), és e szervezet nemzeti koordinátora (coordinador nacional) tisztségét 1993-tól több alkalommal is betöltötte, s legutóbb a hollandiai Leidenben 2008 augusztusában tartott XV. Congreso Internacional de la AHILA közgyűlésén ismételten.

Az Ibero-Amerika Központ vezetője három külföldi szakfolyóirat szerkesztőbizottságában volt, illetve van jelen: *Historia Latinoamericana en Europa-AHILA, a Bicentenario. Revista de Historia de Chile y America. Centro de Estudios Bicentenario. Santiago de Chile. ESD. Estudios de Seguridad y Defensa, Academia Nacional de Estudios Políticos Estratégicos, ANEPE* (Santiago de Chile) Két magyar nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó szakperiodika szerkesztőbizottságának tagja: *Öt kontinens, Világtörténet*.

Az Ibero-Amerika Központ munkatársai részt vesznek az Interdiszciplináris Doktori Iskola „Európa és a magyarság a 18-20. században” Doktori Program és a Történettudományi Intézet munkájában tudományszervezőként, a tudományos minősítési eljárásokban, továbbá oktatóként a doktori képzésben.

Fischer Ferenc